

qualitercunque donatis in morte, seu mortis articulo in infirmitate donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directe, vel indirecte fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem, quartam partem [quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus] parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu curatis largiri integre teneantur. Facturi & curaturi, quod nec alii, nec aliis, a quibus quarta huiusmodi minime deberetur, ad ipsorum fratrum utilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data vel donata procedant, seu quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum vel donandum fratribus ipsis existeret, in eorundem dantium, vel donantium sanitate sibi dari vel donari procurent. In quibus per ipsos vitandis eorum intendimus conscientias onerare: ut si (quod absit) per fratres ipsos dolo vel fraude quicquam in hac parte agi fortasse contigerit [præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus Rectoribus, & curatis teneri volumus] etiam distincta ratio in extremi iudicii examine requiratur ab eis. Ultra portionem autem huiusmodi nihil valeant parochiales rectores curati, & Prælati exigere supradicti, neque illis dicti fratres amplius impendere sint adstricti, neque ad id a quoquam possint aliquammodo coerceri. Nos etenim (ut in cunctis æqualiter, & pacifice favente Domino procedatur) universa privilegia, gratias, indulgentias, verbo, seu scripto, sub quacunque forma vel expressione seu conceptione verborum, a nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus quicunque ordinum prædictorum concessa, necnon consuetudines, conventiones, statuta & pacta, in quantum sunt præmissis, vel alicui præmissorum contraria, ea penitus revocamus, vacuamus, cassamus & irritamus: quinimo cassa, vacua & irrita nunciamus, & decernimus nullius prorsus existere firmitatis. Cæterum universos Ecclesiarum Prælatos cuiuscunque præminentie, status, vel dignitatis existant, ac Sacerdotes Parochiales, & curatos, sive Rectores prædictos, præsentium tenore rogamus, & hortamur atente, nihilominusque a eis districte præcipiendo mandantes, quatenus pro divina & Apostolicæ sedis reverentia, prædictis ordinibus, & professoribus eorum habentes affectu benevolo commendatos, fratribus ipsis non se difficiles, graves, duros, aut asperos, sed potius favorabiles, propitios, & benignos, piaque munificentia liberales se studeant exhibere: sic eos in prædicationis officio, & b propositionibus verbi Dei, ac in omnibus aliis supradictis, tanquam cooperatores eorum idoneos, & laborum suorum participes prompta benignitate recipiant, ac affectuose admittere non omittant, ut proinde illis æternæ beatitudinis præmium augeatur, & animarum salutis incrementa felicia procurentur. Nec ipsos lateat, quod si secus ab eis agi fortasse contigerit in hac parte, Apostolicæ sedis benignitas, quæ ordinibus, & professoribus eisdem ubere favore prosequitur, & gerit in visceribus charitatis, contra eos non immerito turbaretur, nec eadem æquanimiter pati posset, quin super hoc provisionis opportuna remedium adhiberet: ipsosque nihilominus cælestis indignatio Principis digna pro meritis rependens, cuius obsequia statim ipsorum sedulitas curiosa prosequitur, minime præteriret.

TITULUS VIII.
DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET
OBULATIONIBUS.
CAP. I.

a Al. ita: nihilominus eis districte præcipiendo mandantes, &c. b Al. & propositionis. c In antiq. cod. etiam impressis desunt hæc tria verba: primitiis, & oblationibus.

Ponit quatuor casus, in quibus Religiosi gravantes, vel fraudantes Ecclesias circa decimas eis debitas, si requisiti per illos, quorum interest, non desistant intra mensem, vel de usurpatis vel retentis intra duos menses non fecerint emendam, suspensi sunt ab officiis, administrationibus, & beneficiis: & talia non habentes sunt excommunicati. Secundus, tertius & quartus casus ibi, seu qui. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

Religiosi a quicunque, qui novalium aut alias decimas Ecclesiis debitas ad eos ex aliqua causa legitima non spectantes, appropriare sibi præsumpserint, aut exquisitis fraudibus, sive coloribus usurpare: seu, qui de animalibus familiarium, & pastorum suorum, vel aliorum etiam animalia ipsa eorum gregibus immiscuerint: seu, qui de animalibus, quæ in fraudem Ecclesiarum in pluribus locis emunt, emptaque radunt venditoribus, vel aliis ab ipsis tenenda: seu qui de terris, quas tradunt aliis excolendas, decimam solvi Ecclesiis non permiserint, aut prohibuerint: nisi post requisitionem per eos, quorum intererit, super hoc eis factam a præmissis destiterint intra mensem, aut si de iis, quæ contra præmissa usurpare, vel retinere præsumpserint, intra duos menses damnificatis Ecclesiis emendam non fecerint competentem: sint, & tandiu maneat ab officiis, administrationibus, & beneficiis suis suspensi, donec destiterint & satisfecerint, ut superius est expressum. Quod si religiosi huiusmodi administrationes, vel beneficia non habeant, eo casu, quo alii supradicti suspensionis, ipsi sententiam excommunicationis incurrant, ante satisfactionem condignam nullatenus absolvendi: privilegiis non obstantibus quibuscunque. Cæterum præmissa extendi nolumus ad animalia, quæ per religiosorum ipsorum donatos seu oblatos tenentur: dum tamen illi religiosi eisdem cum effectu donaverint aut obtulerint se & sua.

CAP. II.

Decima beneficiorum alicui concessa, sibi debetur secundum taxationem, & de moneta corrente: nec possunt collectores propter hoc distrabere, vel occupare ornamenta divinis officiis deputata. h. d. Joan. Andr.

Idem in eodem.

Si beneficiorum decima cuius simpliciter concedatur ad tempus, secundum taxationem decimæ in illis partibus, in quibus fiet concessio, consuetam, & ad monetam currentem h communiter ipsa decima levari poterit, & debet. Nec per collectores, levatores, sive exactores ipsius decimæ, Ecclesiarum calices, libros, & alia ornamenta divinis officiis deputata, ex causa pignoris, vel distractionis capi vel recipi volumus, nec distrahi, seu quomodolibet occupari.

TITULUS IX.
DE REGULARIBUS, ET TRANSEUN-
TIBUS AD RELIGIONEM.

CAP. I.

Professi ordinum Mendicantium etiam licite transeuntes ad non Mendicantes, licet administrationes habeant, non habent vocem in capitulo, etiam si alii de Capitulo id concedant: nec deinceps consequi possunt administrationes, Prioratus, vel officia, etiam tanquam Vicarii: nec pro se vel aliis animarum curam gerere: & irritat contra factum. Ultimo ponit casum exceptum. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

Ut

a Vide Conc. Trid. sess. 25. de reform. c. 12. b Vide Geminiannum consil. 137. & Albertum Brunum consil. 98. c De potestate collectorum, & subcollectorum, & an debeat consistere per literas. vide Rotam decis. 266. in novis.

UT professores cuiusvis paupertatis ordinis eo libentius, in qua vocati sunt vocatione persisterent, transeuntesque ad non mendicantium ordinem in eodem conversari quietius studeant, quo in ipsis discordiarum, & schismatum productiva ambitio reprimetur: sacro concilio approbante statuimus, Mendicantes quoslibet, qui ad non Mendicantium ordines etiam auctoritate Apostolica transibunt in posterum, quive hastenus transiverunt, quavis nunc Prioratus, administrationes, vel officia, aut curam animarum, vel regimen quocunque obtineant inibi, vocem, aut locum in Capitulo non habere: etiam si hoc sibi ab aliis libere concedatur. Ad h prioratus quoque, administrationes, aut quocunque in antea non assumi officia, etiam tanquam vicarios, ministros, vel locum alioquin tenentes: quodque animarum curam, & regimen nec pro se possint, nec pro aliis exercere. Quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, sit irritum ipso iure, quovis privilegio non obstante. Ad illorum autem Mendicantium ordines, quos Apostolica sedes eo modo suscipere voluit, ut eorum Professores, ita in illis remanere liceret, quod nullum ex tunc admitterent ad professionem eorum, quibusque concessit licentiam generalem ad approbatos alios ordines transeundi, præsentem nolumus constitutionem extendi.

CAP. II.

Pubes per annum deferens habitum novitiorum, non patenter distinctum ab habitu professorum, intelligitur professus. Joan. Andr.

Idem.

Eos, qui deinceps in discretionis constituti ætate, novitiorum habitum in aliqua religione per annum portaverint, hoc ipso religionem illam decernimus esse professos: nisi huiusmodi habitus in colore, scissura, vel forma se distinctum patenter exhibeat ab habitu professorum.

TITULUS X.
DE STATU MONACHORUM, VEL CANO-
NICORUM REGULARIUM.

CAP. I.

Præmittit exordium breve, in quo constitutionis causam ponit, & generale interdictum Monachorum nigrorum circa exquisitum ornatum, vel notabilem excessum in vestibus, cibis, potibus, equitauris, & lectisterniis.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

NE in agro Dominico, sacra videlicet Monachorum nigrorum religione, indecorum aliquid obrepit, aut vitiosum quicquam perniciose e in segetem coalescat, sed ut in illa potius flores honoris, & honestatis fructus in ubertate succrescant: eis in vestibus inordinatum omnem, seu exquisitum ornatum, aut cultum, necnon in cibis, & potibus, equitauris, & lectisterniis quemvis notabilem interdicens excessum.

Specialiter providet circa vestes habitui proximas, almutias, caputia, calcamenta, zonas, culicellos, calcaria, sellas, & franos ipsorum: & ultimo, circa habitum superiorem. Joan. Andr.

§. 1. Statuimus, ut superior vestis ipsorum habitui proxima, nigri, brunni, aut albi coloris existat, iuxta morem apud eos servari solitum in regione, qua degunt: nec in qualitate panni regularis excedatur molestia, nec quærat quod pretiosius, & subtilius, sed quod utilius valeat inveniri. Sit etiam vestis ipsa rotunda per circuitum, & non

a Al. reprimatur. b In manus. vetusto satis & emendato ita: Ad prioratus quoslibet, administrationes, aut quocunque etiam annua officia non assumi, & tanquam vicarios, seu ministros vel loca aliorum tenentes, &c. c Al. sustinere. d Al. liceat. e Al. perniciosam in segetem.

scissa, nec longitudine nimia, aut brevitate notanda: largas etiam manicas habeat usque ad pugnum protensas, non confutitias, vel quomodolibet botonatas. Almutiis de panno nigro, vel pellibus caputiorum loco cum caputiis habitus, quem gestaverint, sint contenti: iuxta tamen dispositionem Abbatis scissis super humeros, & honestis caputiis uti possint. In vestibus sendarum pro federaturis non portent. Festivalibus largis, aut botis altis pro calceamentis utantur. Nullus zonam, cultellum, calcaria cum ornatu deferre, aut cum sella clavorum ornatu decorata superfluo, vel nimis alias sumptuosa, sive cum freno feraturam ad ornatum habente equitare præsumat. Rursus in locis, in quibus fuerit congregatio duodecim Monachorum, aut supra, intra septa Monasterii Abbas, Prior, aut alius præfatus portet focum de panno, pro focis, aut cucullis in ipso monasterio consueto: Monachi vero alii in monasteriis, in quibus focos soliti sunt portare, debent etiam uti eis. In aliis autem monasteriis, & intra domos, & alios Prioratus, ubi non est tanta congregatio Monachorum, cucullas clausas deferant, & honestas. Cum vero Abbates, Priores, aut alios Præfatos, & Monachos alios extra monasterium proficisci contingeret, focum, cucullam, aut capam clausam habeant, & subtus capam, si eam portaverint, cucullam deferant, aut si maluerint, scapulare. Cum autem ad serviendum in divinis officiis albis, vel sacris vestibus induentur, aut cum occupabuntur in operibus, uti eis liceat scapulari. Verum ne ex diversa acceptatione, quam in diversis regionibus huiusmodi vocabula, focus videlicet, & cuculla dicuntur habere, hæstandi circa præmissa materia relinquatur: cucullæ nomine habitum longum, & amplum, sed manicas non habentem: nomine vero foci habitum, qui longas, & amplas habet manicas, nos intelligere declaramus.

Providet circa Monachorum confessionem, communionem, & expositionem regule, & instructionem novitiorum. Jo. Andr.

§. 2. Sane a singulis mensibus tam in monasteriis, quam extra (sublata occasione quacunque) ad confessionem saltem semel accedant omnes, & singuli Monachi. Et in prima Dominica mensis cuiuslibet in monasteriis semper communicent, nisi ex causa forte, quam Abbati, Priori, aut Penitentiariis monasteriorum non differant intimare, eorumque iudicio vel abstineant, vel accedant. Regula quoque cum in Capitulo legitur, ab illo, qui præest ipsi Capitulo, vel alio, cui hoc ipse injunxerit, propter juniores vulgariter exponatur. Novitiis etiam fidelis deputetur instructor, tam in divinis officiis, quam in observantia regulari.

Providet circa venationes, & aucupationes Monachorum. Joan. Andr.

§. 3. Porro a venationibus, & aucupationibus omnes semper abstineant, nec eis interesse, aut canes, vel aves venaticos per se, vel per alios tenere præsumant, nec a familiaribus secum morantibus teneri permittant, nisi saltem vivaria, vel garenas proprias, vel jus venandi in alienis haberent, in quibus cuniculi, vel feræ aliæ forsitan essent, quo casu hoc eis permittitur, dum tamen intra monasteria, seu domos, quas inhabitant, aut eorum clausuras venaticos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibeant personalem.

Punit certos prædictorum transgressores: omnes alios puniri jubens iuxta disciplinam regule. Joan. Andr.

§. 4. Si quis autem præmissorum temerarius extiterit violator

a Iste §. comprehendit canonicos regulares, ne rubrica sit superflua, contra l. si quando. ff. de legat. 1. & c. solita. de major. & obed.

latores, regulari subiacent disciplinæ. Et nihilominus si solutales non corrigantur & altos, aut caputia (ut præferuntur) non sibi portare præsumpserint, siquidem Abbas, vel Prior non habens Abbatem proprium fuerit, per annum se noverit a beneficiorum collatione suspensus: si vero alius fuerit, ab administratione, si quam obtinet, sit per annum suspensus. Quod si nullam habeat, eo ipso per annum reddatur inhabilis ad administrationem, & Ecclesiasticum beneficium obtinendum. Si qui vero eorum venerationi, aut aucupationi clamose, vel alias cum canibus, aut avibus ex proposito interfuerint, iuxta præmissam personarum distinctionem, dictarum suspensionis, & inhabilitatis penas per biennium ipso facto incurrant. Ad Abbatem autem, vel Priorem a collatione (ut præmittitur) beneficiorum suspensus, ad Priorem claustralem, cum consilio, & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius, eorundem beneficiorum collatio devolvatur.

Providet contra professos euntes ad curias principum, vel alias vagantes, vel intra septa monasterii arma tenentes. Jo. Andr.

§. 5. Quia vero nonnulli Monachorum ipsorum (sicut accepimus) suavi jugo observantiæ regularis abjecto, interdum (propriis relictiis monasteriis, se in eis secure morari non posse fingentes, vel alio colore quæsitio) per curias Principum evagando discurrent: & nisi a Prælati eorum petita pensio, vel subventio assignetur eisdem, conspirantes in illos, eisque productionem vel alia gravia imponentes, eos capi & incarcerari, ipsorumque monasteria comburi procurant, & interdum monasteriorum ipsorum bona in totum, vel a in partem non modicam occupare præsumunt: nos eorum in hac parte reprobis ausibus obviare volentes, hoc edicto perpetuo prohibemus, ne Monachi, aut regulares Canonici administrationem aliquam non habentes, ad curias Principum absque speciali Prælatorum suorum licentia se conferre præsumant. Quod si ut suis Prælati, aut monasteriis damnum aliquod inferant, ad dictas curias se conferre præsumpserint, excommunicationis sententiam eos incurrere volumus ipso facto. Prælati eorum districte nihilominus injungentes, ut ipsos a prædictarum curiarum accessu, & aliis quibuslibet vagationibus, & discursu diligenter compescere, ac super hoc non parentes eisdem, severe corrigere non omittant. Præfatæ quoque sententiæ Monachos intra septa monasteriorum, sine licentia Abbatum suorum arma tenentes, decernimus subiacere.

Providet circa Monachorum solitudines. Jo. Andr.

§. 6. Ad hæc prædecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, perpetuo prohibemus edicto, ne Monachi singuli in singulis sibi commissis administrationibus, vel Prioratibus habitare præsumant: sed si proventus Prioratum, seu administrationum hujusmodi duobus forte non suppetant, iidem Prioratus, seu administrationes, nisi per Abbates ad sustentationem duorum sufficientes reddantur, locis aliis vicinioribus, ad eorum monasteria pertinentibus, vel ipsorum monasteriorum officiis, aut inter se invicem prout erit commodius, cum consilio & assensu Abbatum, per locorum ipsorum ordinarios uniantur: Monachis locorum, quæ aliis uniantur prioratibus, ad claustrum primitus revocandis, & Clericis servitibus ibidem, de locorum ipsorum provenitibus provisione debita faciendâ.

Providet de Priorum ætate, & ipsorum sacerdotio, professione, & habitatione. Jo. Andr.

§. 7. Cæterum Prioratus conventuales alicui, nisi XXV. annis attigerit: alii vero curam animarum habentes, et si cura ipsa per seculares habeat Presbyteros exerceri, cui-

a al. ita: vel in parte non modica. b Vide l. quisquis C. ad leg. Jul. majest. & Jo. Andr. in c. in penis. de reg. jur. lib. 6.

quam nisi XX. annum peregerit, conferri nequeant, aut committi. Qui autem Prioratus istos, vel illos habuerint, intra annum computandum a tempore collationis, seu commissionis sibi factæ de eis, & possessionis eorum adeptæ, vel intra vigesimum quintum ætatis suæ annum, si ante annum ipsum non conventuales Prioratus eis commissi fuerint, aut collati, se faciant ad sacerdotium promoveri. Quod si (cessante rationabili causa) non fecerint, eo ipso, nulla etiam monitione præmissa, prædictis Prioratibus sint privati, qui ipsis iterum ea vice nullatenus conferantur. Sane prioratus aliquis, sive administratio committi alicui, vel conferri non possit, nisi expresse professus fuerit ordinem monachalem: neque Prioratus, aut administrationes extra monasteria obtinentes, permittantur in monasteriis, sed teneantur in ipsis Prioratibus, seu administrationibus (quacunque non obstante consuetudine) residere: nisi ex studiorum, vel alia causa rationabili ad tempus forte ab hujusmodi residentia excusentur.

Providet de Monachorum ordinatione, & ipsorum doctrina. Jo. Andr.

§. 8. Ad ampliacionem autem cultus divini, statuimus, quod Monachi quilibet ad monitionem Abbatis se faciant ad omnes ordines sacros (excusatione cessante legitima) promoveri. Rursus ut ipsis Monachis proficiendi in scientia, via opportuna non desit, in singulis ipsorum monasteriis, quibus ad hoc suppetunt facultates, idoneus teneatur magister, qui eos in primitivis scientiis instruat diligenter.

Confirmat, & innovat decretalem supra eodem: Cum ad monasterium. & cap. In singulis. h. d. Jo. Andr.

§. 9. Præmissa igitur omnia, & ea nihilominus, quæ felicis recordationis Innocentius Papa quartus prædecessor noster circa statum Monachorum ipsorum pro uberiori cultu observantiæ regularis, quoad usum camisarii, abdicacionem proprietatis, silentium, & esum carniarum, ac de eorum Capitulis de triennio in triennium celebrandis, & etiam quoad quælibet alia statuit (quæ omnia innovamus, & approbamus) expresse volumus, & statuimus firmiter observari.

C A P. II.

Moniales, quæ nulli subsunt nisi Papæ, & Canonici seculares, per ordinarios, & alia exempta per suos Prælatos debent annis singulis visitari. Et ponit numerum personarum visitationi interesse debentium. h. d. Jo. Andr.

Idem in eodem.

Attendentes a, quod ubi gubernaculum disciplinæ contemnitur, restat, ut religio naufragetur: providendum censuimus esse præcipue, ne per contemptum hujusmodi in his, quæ se Christo voto celebri desponderunt, quicquam reperitur incongruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & divinam merito possit offendere majestatem. Hoc igitur sacro approbante concilio duximus statuendum, ut singula Monialium monasteria per ordinarios, exempta videlicet, quæ ita sedi Apost. quod nulli alii subiecta noscuntur, Apostolica: non exempta vero, ordinaria auctoritate, ac exempta alia per alios, quibus subsunt, annis singulis debeant visitari. Visitatores autem hujusmodi sollicitudinis studium diligenter impedant, ut Moniales ipsæ (quarum nonnullas dolentes audivimus in subscriptis excedere) pannis sericis, variorum foderaturis, sandalitiis, comatis, & cornutis crinibus, scacatis, & virgatis caputiolis non utantur: non choreas, non festa secularium prosequantur: non die nocturne per vicus, & plateas incedant, aut voluptuosam alias vitam ducant, easque solertius retrahant ab insolentibus quibuslibet, & mundi hujus illecebris, ac inducant easdem ad impendendum

a Vide Conc. Trid. sess. 25. tit. de regularibus. c. 9.

dum in monasteriis suis devotum, & debitum virtutum Domino famulatum. Ad quæ omnia observanda Moniales easdem (non obstantibus exemptionibus, & privilegiis quibuscunque, quibus tamen quoad alia nolumus præjudicium generari) per illos, de quibus supra dictum est, compelli jubemus remediis opportunis. Statuimus insuper, ut quævis ad regimen Abbatiarum assumptæ, in monasteriis, in quibus Abbatissæ fuerint solite benedicti, intra annum a suæ confirmationis tempore computandum a munus benedictionis suscipiant: alioquin a jure suo (nisi subit causa rationabilis) profus se noverint cecidisse: per illos, ad quos id pertinet, provisione de Abbatissis monasteriis ipsis canonice faciendâ. Illas quoque mulieres, quæ vulgo dicuntur Canonice seculares, & ut seculares Canonici vitam ducunt, non renuntiantes proprio, nec professionem aliquam facientes, per locorum ordinarios, si exemptæ non fuerint, sua: si vero exemptæ fuerint, Apostolica auctoritate præcipimus visitari: per hoc tamen non intendentes earum statum, regulam, seu ordinem approbare. Ipsos autem visitatores Notariis duobus, & personis duabus suæ Ecclesiæ, quatuorque viris aliis honestis utique, & maturis præcipimus in ea, quam visitando facient, inquisitione fore contentos. Si qui vero visitatores ipsos in præmissis impedire præsumpserint, seu aliquo præmissorum (nisi moniti resipiscant) ipso facto excommunicationis sententiam se noverint incursum, privilegiis, statutis & consuetudinibus quibuslibet in contrarium minime valituris.

TITULUS XI. DE RELIGIOSIS DOMIBUS, UT EPISCOPO SINT SUBJECTÆ.

C A P. I.

Mulieres statum Beguinarum sectantes, & de novo assumptæ, ac Religiosæ in hoc dantes consilium, vel favorem, ipso facto sunt excommunicati: status tamen penitentialis per hoc non interdicitur: secundum Paulum.

Clemens V. in Concilio Viennensi. (an. 1312.)

Cum de quibusdam mulieribus, Beguinarum vulgari nuncupatis (quæ cum nulli promittant obedientiam, nec propriis renuntiant, neque profiteantur aliquam regulam approbatam, religiosæ nequaquam existunt, quanquam habitum, qui Beguinarum dicitur, deferant, & adhæreant Religiosis aliquibus, ad quos specialiter trahitur affectio earundem) nobis fide digna relatione insinuatam extiterit, quod earum aliqua, quasi perductæ in mentis insaniam, de summa Trinitate ac divina Essentia disputent & prædicent, ac circa fidei articulos, & Ecclesiastica sacramenta opiniones catholicæ fidei contrarias introducant, & multos super his decipientes simplices, eos in errores diversos inducant, aliaque quamplura periculum animarum parientia e sub quodam velamine sanctitatis faciant, & committant: nos tam ex his, quam ex aliis de ipsarum opinione sinistra frequenter auditis, eas merito suspectas habentes, statum earundem sacro approbante Concilio perpetuo duximus prohibendum, & a Dei Ecclesia penitus abolendum: eisdem & aliis mulieribus quibuscunque sub poena excommunicationis, quam in contrarium facientes incurrere volumus ipso facto, injungentes expresse, ne statum hujusmodi, dudum forte ab ipsis assumptum, quoquo modo sectentur ulterius, vel ipsum aliquatenus de novo assumant. Prædictis vero Religiosis, per quos eadem mulieres in hujusmodi Beguinagii statu foveri, & ad ipsum suscipiendum induci dicuntur, sub simili excommunicationis poena, quam eoipso quod secus egerint, se noverint incursum, districtius in-

a al. numerandum. b Vid. Archidiaconum in c. si quis judicente. 7. q. 4. c al. parantia.

hibemus, ne mulieres aliquas prædictum statum (ut præmittitur) dudum assumptum sectantes, aut ipsum de novo forsitan assumptas quomodocunque admittant: ipsis super eo sectando, vel assumendo præbentes ullo modo consilium, auxilium, vel favorem, nullo contra præmissa privilegio valituro. Sane per prædicta prohibere nequaquam intendimus, quin si fuerint fideles aliqua mulieres, quæ promissa continentia, vel etiam non promissa, honeste in suis conversantibus hospitibus, penitentiam agere voluerint, & virtutum Domino in humilitatis spiritu deservire, hoc eisdem liceat, prout a Domino ipsis inspirabit.

C A P. II.

Ponens constitutionis causam, statuit hospitalia reformari per Collatores ipsorum, & cogi Rectores eorum ad conservacionem locorum & suorum jurium, & ad hospitalitatem tenendam: statuens per locorum ordinarios suppleri defectum, vel negligentiam Collatorum, etiam circa exempta. Jo. Andr.

Idem.

Quia contingit interdum, quod xenodochiorum, Leprosariarum, eleemosynariarum, seu hospitalium Rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res & jura ipsorum interdum ab occupatorum, & usurpatorum manibus excutere negligunt: quinimo ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt, & non attento, quod loca ipsa ad hoc fundata, & fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut pauperes, infectique lepra reciperentur inibi, & ex provenitibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, proventus eisdem in usus suos damnabiliter convertentes b: cum tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salva quidem sedis Apostolicæ auctoritate) converti: nos incuriam, c & abusum hujusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, ut hi, ad quos id de jure, vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitime, vel privilegio sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare, ac occupata, deperdita, & alienata indebite in statum reduci debitum faciant, & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem, & sustentationem debitam, iuxta facultates, & proventus locorum ipsorum Rectores prædictos compellere non omittant. In quo, si forte commiserint negligentiam vel defectum, ordinariis locorum injungimus, ut etiam si pia loca prædicta exemptionis privilegio munita consistant, per seipsos, vel alios impleant omnia præmissa & singula, & Rectores eisdem utique non exemptos, propria: exemptos vero, & alios privilegiatos, Apostolica ad id auctoritate compellant. Contradiutores cujuscunque status, aut conditionis existant, ac præbentes eisdem circa præmissa consilium, auxilium, vel favorem, per censuram Ecclesiasticam, & aliis juris remediis compescendo: nullam tamen per hoc exemptionibus, seu privilegiis ipsis, quoad alia, præjudicium generando.

Præcipit hospitalia in beneficium non concedi, nisi in duobus casibus, & reprobatur contrariam consuetudinem, submittere, quales esse debeant, quibus administratio ipsa committitur, & de ipsorum juramento, inventario, & ratione reddenda, & decretum apponit. Jo. Andr.

§. 1. Ut autem præmissa promptius observentur, nullus ex locis ipsis secularibus Clericis in beneficium conferatur, etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus)

a al. ita: prout ipsis Dominus ministrabit. b Ad hunc locum vid. l. legatum. ff. de administr. rerum ad civit. pert. c. revera. de cons. dist. 2. ver. not. c. quamvis de pen. lib. 6. c al. injuriam.

nitus) hoc fuerit observatum, nisi in illorum fundatione secus constitutum fuerit, seu per electionem sit de Rectore locis hujusmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, & boni testimonii committatur, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac jura utiliter regere, & eorum proventus, & redditus in personarum usum miserabilium fideliter dispensare, & quos in usus alios bona praedicta convertere praesumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione divini iudicii illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio, seu administratio committetur, ad instar tutorum, & curatorum juramentum praestare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria & conficere, & ordinariis, seu aliis, quibus subsunt loca hujusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quod si secusa quoquam fuerit attentatum, collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis.

Declarat constitutionem non extendi ad hospitalia Religiosorum, & militarium ordinum. h. d.

§. 2. Praemissa vero ad hospitalia militarium ordinum, aut religiosorum etiam aliorum extendi minime volumus: quorum tamen hospitalium Rectoribus in sancta obedientia virtute mandamus, ut in illis secundum suorum ordinum instituta, & antiquas observantias providere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per superiores eorum arcta & districtione cogantur, statutis, aut consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in praemissis.

Conservat antiquas consuetudines talium locorum, circa divina officia, & sacramenta. Joan. Andr.

§. 3. Caeterum nostrae intentionis existit, quod si qua sint hospitalia, altare, vel altaria, & coemeterium ab antiquo habentia, & Presbyteros celebrantes, & sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales Rectores consueverint in illis exercere praemissa, antiqua consuetudo servetur, quoad exercenda, & ministranda spiritalia supradicta.

TITULUS XII. DE JURE PATRONATUS. CAP. I.

Si praesentatis ad Ecclesias per patronos Ecclesiasticos, in quibus ipsi non consueverunt omnia onera supportare, non assignetur intra terminum competentem congrua portio, dioecesanus eam assignare debet. Quod locum non habet, quando onera sunt per patronos supportanda. h. d. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi. (an. 1312.) U T constitutio, quae ad Ecclesiam aliquam quemvis etiam ad exemptorum praesentationem admitti, consuetudine non obstante contraria, prohibet, nisi praesentato de proventibus ejusdem Ecclesiae, talis coram dioecesano portio fuerit assignata, unde jura possit Episcopalia solvere, & sustentationem habere congruam, sicut expedit, observetur, ipsam declarare, ac de quaedam adjicere consulta hujusmodi sacri Concilii approbatione providimus: Dioecesanis sub obtestatione divini iudicii districtius inhibentes ne praesentatum aliquem per quamcumque personam Ecclesiasticam jus praesentandi ad Ecclesiam aliquam habentem admittant, nisi intra certum terminum competentem per dioecesanos et ipsos praesentantibus praesigendum, ipsi praesentato fuerit coram eis (ut praescribitur f) congrua de

a al. Inventarium. b al. Ecclesiastica. c al. ita: in illis partibus &c. d In antiquiorib. codicibus constanter legitur ita: ac ei quaedam &c. e al. Episcopos. f al. praemittitur.

proventibus Ecclesiae portio assignata. Quam si forsitan iidem praesentantes intra terminum ipsum assignare neglexerint, ne factum eorum noceat praesentato, statuiamus, ut extunc dioecesanus debeant praesentatum (nisi aliud canonicum obsistat) admittere, & in poenam praesentantium ad dioecesanos ipsos potestas assignationis hujusmodi devolvatur. Praecipimus autem dioecesanis eidem sub ipsius obtestatione divini iudicii, ipsorumque conscientias oneramus, quod moderationem portionis a ipsis debite faciant, nec odio, vel favore, vel alias in pluri, vel minori circa illam scienter excedant. Sane in Prioratum, vel aliorum tam regularium, quam secularium locorum Ecclesiarum, in quibus Religiosi, vel alii, ad quos eorum reditus pertinere noscuntur, praedicta consueverunt onera supportare, praemissa nullatenus observentur: sed onera omnia, quae Ecclesiarum ipsarum perpetuis Presbyteris, aut Vicariis incumbere, si dicta eis assignatio facta esset, Religiosi, & alii supradicti plene subire, ac Presbyteros, seu Vicarios ipsos decenter tractare, necnon sustentationem eis praestare sufficientem, & congruam teneantur. Ad quae omnia integraliter adimplenda, & nihilominus ad observationem debitam assignationis per dioecesanum in casu alio (ut praemittitur) faciendae, Religiosos praedictos, & alios quoslibet a dioecesanis eidem Ecclesiastica volumus censuram compelli: non obstantibus exemptionibus, aut aliis quibuslibet privilegiis, consuetudinibus, vel statutis, quae circa praemissa, vel eorum aliquod Religiosis ipsis, aut aliis in nullo volumus suffragari.

CAP. II.

In plures haeredes unius ex pluribus patronis transit jus patronatus per stirpes. h. d. Joan. Andr.

PLures b ab uno ex patronis Ecclesiae relicti haeredes vocem duntaxat unius habebunt in praesentatione Rectoris. Et (ut facilius provideatur Ecclesiis) non inconveniens reputamus patronos ipsos inter se posse libere convenire de Rectore ab eis alternis vicibus praesentando: quibus etiam ex eadem causa permittimus, ut plures ad vacantem Ecclesiam possint eo modo praesentare personas, quod una ex eis eligi per Episcopum valeat, & admitti.

TITULUS XIII.

DE CENSIBUS, EXACTIONIBUS, ET PROCURATIONIBUS. CAP. I.

Religiosi subire tenentur onera, quae incumbunt Ecclesiis per eos ante hoc Concilium acquisitis: nisi privilegio, exemptione, vel alia justa causa juventur: quae privilegia, vel exemptiones non juvant in Ecclesiis post Concilium acquirendis. h. d. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

CUM sit naturae consonum, illos non recusare onera, qui rerum commoda complectuntur, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut Religiosi quicumque pro monasteriis, & Ecclesiis, quae ad eos quocumque sint titulo devoluta, procuraciones Legatorum sedis Apostolicae, ac jura Episcopalia, & alia praestari pro ipsis, antequam ad eos pervenissent, solita, prompte solvere studeant: nisi forsitan sedis Apostolicae privilegio, exemptione, vel alia causa legitima, ab his se valeant excusare. Privilegia vero, seu exemptiones hujusmodi ad monasteria, seu Ecclesias, quae ad eos obvenire continget, in posterum volumus non extendi.

CAP.

a al. pensionis. b De intellectu vide Lambertin. de jure patron. art. 12. q. 1. part. 1. num. 3.

CAP. II.

Ponit quaedam gravamina, quae Praelati inferebant exemptis, praecipue Cisterciensibus, & illa fieri prohibet: statuens, quod Episcopi, qui in monasteriis Cisterciensis ordinis charitative procurantur, sint contenti cibariis, quae per illos sibi ministrantur. Si vero procurantur ex debito, ipsis volentibus carnes ministrari debent extra septa monasterii, vel saltem extra portam, quae dicitur Regularis. Ipsorum etiam Eleemosynarii fragmenta mensurarum possunt pauperibus erogare. Joan. Andr.

Idem.

AD nostrum (quod dolentes referimus) pervenit auditum, quod Ecclesiarum Praelati ad monasteria Cisterciensis ordinis accedentes, licet ab eis charitative recipiantur, & eis curialiter necessaria ministrantur, cibis tamen regularibus non contenti, contra privilegia dicti ordinis carnes petunt, & si eis non ministrantur, auferunt violenter. Et licet in locis eidem fiant eleemosynae competenter, ipsi tamen Praelati ipsi Religiosis invitit alias eleemosynas faciunt, etiam in aliquibus locis, in quibus procuraciones non habent, de consuetudine vel de jure. Pro equitatis quoque ferrandis, licet ferris non egeant, & coei eorum sui officii ratione pecuniam exigunt, & extorquent: nec compositiones super procuratoribus inter Praelatos ipsos, & eos initas eis servant. Ipsi etiam in recipiendis procuracionibus ita graves existunt, quod ipsis in eorum monasteriis, & Ecclesiis procuraciones recipientibus, longi temporis victum brevis hora consumit: & dum procuraciones recipiunt, canes venaticos, falcones & accipitres secum habent. Et nisi voluntati satisfiat eorum, valvae monasteriorum seu Ecclesiarum per violentiam saepe franguntur, & ornamenta Ecclesiae exportantur, pluresque procuraciones recipiunt una die sedis Apostolicae privilegio non suffulti, interdum in pecunia numerata, visitationis etiam officio non impenso, & occasione dictarum procuracionum iidem Praelati ab ipsis frequenter exigunt, quae illis solvere non tenentur, intolerabilia eidem gravamina cumulantes. Sunt b & nonnulli, qui procuraciones nunciatorum Apostolicae sedis, aliaque extraordinaria onera exemptis, & aliis Religiosis pro majori parte imponunt, ut se ac Presbyteros libenter seculares, Religiosos ad ordinandum hujusmodi onerum distributionem minime assumentes. In multis etiam aliis praefati Praelati, exempta monasteria, & ipsorum Ecclesias utroque illis jure subjectas, gravant in procuracionibus recipiendis, & oneribus insolitis imponendis. Nos igitur super his volentes de opportuno remedio providere, sacri approbatione Concilii duximus statuendum, ut si Episcopi non causa visitationis, sed charitative hospitalitatis, ad monasteria venerint supradicta, victualia gratiose recipiant, quae charitatis gratia eis fuerint ministrata. Ipsi autem Episcopis, ad monasteria venientibus supradicta, & procuraciones ibidem recipientibus sibi debitas de jure communi, consuetudine, privilegio, vel jure alio speciali, in domibus ipsorum monasteriorum, extra tamen septa ipsorum existentibus, si quae fuerint ad hoc aptae, alioquin intra septa ipsa, non tamen intra portam, quam regularem appellant, carnum pro congruentia temporis, si voluerint (privilegio non obstante quocumque) cibaria ministrantur. Nec inconveniens reputamus, si fragmenta, quae de mensis ipsorum Episcoporum, & suorum familiarium colliguntur, per ipsorum Episcoporum Eleemosynarios ibidem pauperibus erogentur. Ab aliis autem gravaminibus expressis superius Praelati diligenter abstinere, si Dei & Apostolicae sedis indignationem voluerint evitare.

a Vide o. cum Apostolus. extra de consib. & cap. 1. 2. & 3. eod. tit. lib. 6. & vid. Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 3. ubi plene de materia visitationis. b al. sunt etiam, &c. c al. ita: diligenter profusus abstineant.

CAP. III.

Dioecesani, quibus hoc constat, illos, qui exigendo a Clericis pedagia, vel guidagia excommunicati sunt vel interdicti, publicare debent. Joan. Andr.

Idem. in eodem.

PRaesenti a constitutione jubemus, ut locorum dioecesani contra eos, qui ab Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis pro earum rebus propriis, quas non negotiandi causa deserunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, pedagia vel guidagia suo vel alieno nomine exigunt, vel extorquent in animarum suarum periculum, & eorum, a quibus ea exigunt, praedictum & gravamen, excommunicationis, & interdicti sententias a jure prolatas, postquam de b his ipsis constiterit, omnino publicent, vel a suis subditis tandiu faciant publicari, donec illi sic exacta c restituerint, & de transgressione hujusmodi satisfecerint competenter.

TITULUS XIV.

DE CELEBRATIONE d MISSARUM, ET ALIIS DIVINIS OFFICIIS. CAP. I.

Praelati, ad quos spectat correctio, & illis negligentibus, superiores ipsorum debent esse solliciti, ut horis debitis in cathedralibus, regularibus, & collegiatis Ecclesiis Horae Canonicae devote psallantur: & quod in Ecclesiis aliis celebretur convenienter, & debite diurnum officium, & nocturnum, principaliter hoc intendit. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

GRavi e nimirum turbatione movemur, quod ex nonnullorum Rectorum negligentia, quae dum spem impunitatis permittit, multam nutrire pestilentiam consuevit in subditis, plerique Ecclesiarum ministri modestia ordinis Clericalis abjecta, dum offerre Deo sacrificium laudis, fructum laborum suorum in puritate conscientiae, & animi devotione deberent, Horas Canonicae dicere, seu psallere, transcurendo, syncopando, extranea quidem & plerumque vana, profana, & inhonesta intermiscendo colloquia, tarde ad chorum conveniendo, seu Ecclesiam ipsam abque rationabili causa ante finem officii exeundo frequenter, aves interdum portando, seu faciundo portari, canesque secum ducendo venaticos, ac quasi nihil praetendentes de clericali militia, in corona, vestibus & tonsura, divina etiam celebrare, aut eis interesse nimis indevote praesumunt. Nonnulli etiam tam Clerici, quam Laici, praesertim in festorum certorum vigiliis, dum in Ecclesiis deberent orationi insistere, non verentur in ipsis, earumque coemeteriis choreas facere dissolutas, & interdum canere cantilenas, ac multas insolentias perpetrare, ex quibus Ecclesiarum, & coemeteriorum violationes, inhonesta, variaeque delicta quandoque sequuntur, & Ecclesiasticum plerumque perturbatur officium, in divinae majestatis offensam, & astantium scandalum populorum. In multis insuper Ecclesiis cum vasis, vestimentis, & caeteris ornamentis ad divinum cultum necessariis, indecentibus utique (pensatis earum facultatibus) deservitur. Ne igitur transgressiones invalescant hujusmodi, aliisque veniant in exemplum, sacri Concilii approbatione hoc fieri

a Nota quod res Clericorum gaudent eodem privilegio, quo res Ecclesiarum. cap. ultim. de vit. & honest. Cler. c. Ecclesiarum servos. 12. q. 1. Anch. b al. de ipsis eis constituit, &c. c al. exorta. d al. ita: de celebratione Missarum, & aliorum officiorum. e De materia hujus Clement. praeter. Doct. hic, vide Canonistas in cap. 1. & c. dolentes. ext. de celeb. Missar. f al. ita: etiam interdum, &c. g al. perturbant.